

מסורת הש"ס

א) [נקמן מא': ז], ב) לשל מו. מסת ב'; ג) לקמן קב: ערסין כח, ד) וגי' הערוך אקסמנד פי' חלמי מואת השאלה כגון אסמיס אי שהא צלשון יוון חולה, ט) ס"א מעליה, ו) נד"ה וזא, ז) נד"ה ורבי, ח) נדמנש ולא חזי חמש כ"ל, ט) ונע' חוס' ב"ב נ: ד"ה ורננן ובסנהדרין פו. ד"ה דבר,

»

תורה אור השלם

1. אם בפר ידשת עָליו וְנָתַן פֶּדִין נִפְשׁוֹ כָּבֵל אֲשֶׁר יִשֶׁת עָלָיו: שמוות כא ל

»

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה חייב וכו' דלכפוריה: ב) דיון בעלים כי מהא קיבל עליה:

»

גליון הש"ס

נב' ונתן פדיון נפשו. ע"י ערסין דף כ ע"א תור"ה דמו: שם דמי נזק. ע"י ירושלמי ספ"ה נשועות: שם דמי מזיק. ע"י לקמן דף פד ע"א חוס' ד"ה אלא: שם משבח ליה רבא. כעין זה נזכרות דף לח ע"א ושינ': תוס' ד"ה כופר שלם ב' אבל לענין התשלומי' ע"י ב"ב דף ט משלם והאי פלגא משלם דלאזיקא דניזק קפיד רחמנא והאי מטוי ליה נזק שלם אבל כופרא כפרה דמזיק הוא ותירווייה כפרה בעו ובחזי כופר לא מייספר: ממשיכין אוסו. גזבר

הקדש דכיון דלאו לכפרה אחי משהי

ליה: חייבי טעוּסִים אִין ממשכנין אוּסוּ. דכיון א) לכפוריה חטאיה קבצי לה לא משהי ליה: אספגרי נקמייסא. הוסגרי ונאלמתי בראשונה: ונמלא מועד. והזיק צבית שואל: צעלים משלמין ח"נ ושואל חזי נזק. דנטיירותא דחם מיהא ב) מקצבל עליה ובעלים הואיל ולא הודיעוהו משלמין החזי: הועד צבית שואל. שהזיק בתוך ימי שאילתו ג' פעמים: והחזירו לבעלים. ואח"כ הזיק צעלים משלמין חזי נזק. לקמן [ע"צ] מפרש טעמא דקסבר רשות משנה ופרכינן רישא לסיפא: אריא לא שאילי. נטיירותא דאריא לא קציילת עלי דאי תם הוה לא הוה נגח: שהכיר נו שהא נגחן. אבל לא ידע שנגח ג' נגיחות הלכך נטיירותא [דחם] נגח קביל עליה והוה ל' לנטורי: מגופו. ולא ט) משלי:

»

רבינו חננאל

שבקן דאסתניד בקמייתא. פירוש חליתי מואת השאלה, כגון אסתניס אני, שהוא לשון יוון חולה.

ויש שהן בין היונים

לדעוים והנה אבין חולה

אסתנס, ויש לדעוים

ארוסטורוס.

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

אי לר"י. כלומר אי כר"י סבירא ליה דלמר לקמן [מה:] תם לא סגי ליה בשמירה פחותה כגון דעבד ליה שמירה פחותה: אי לר"א בן יעקב. דלמר תם סגי ליה בשמירה פחותה כגון דלא עבד ליה שמירה כלל. ואינטריך לר' יעקב לאשמועינן דמעמידין אפוטרופוס לתם ולהכי תנא ח"נ ולא תנא רבי

יעקב מחייב סתמא דלא תימא במועד קמיירי וכולה נזקא קאמר אבל בתם אפילו פלגא נזקא נמי לא דאין מעמידין: א"ל **חזא דאזי** **ציה** **תרסי טעמא**. הואיל וס"ל לרצא דלא פליגי ר' יעקב ור"י צכולוהו סבירא ליה הכי ולהכי אוקמה רצא במועד ובשמירה פחותה דתשמע מינה דלית ליה לר' יעקב כרבי יהודה דסגי ליה ללד מועדות בשמירה פחותה ולד תמות במקומה עומדת ולדידיה לא סגי ליה בשמירה פחותה ותשמע נמי דמעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו: **רשום משנה אינא צניייהו**. בין רבי יעקב לר"י: **הכי הוא בחוקטו**. שהועד צבית אפוטרופוס ומשלמים צעלים נ"ש החזי מגופו וחזי מעלייה ככל תמים שהועדו: **משלמין מן הענייה**. נזק: ואין **משלמין כופר**. היכא דהמית את האדם: **בדניוק שיימינן**. בגופו של מת וצהכי מכפר מזיק: **נאמרה שישא למעלה**. לענין דמי ולדות כאשר ישית עליו בעל האשה [שמות כא]: **ונאמרה שישא למטה**. במועד שהמית אס כופר יושת עליו [שם]: **כילד משלמין כופר**. דבשלמא נזקין האי פלגא משלם והאי פלגא משלם דלאזיקא דניזק קפיד רחמנא והאי מטוי ליה נזק שלם אבל כופרא כפרה דמזיק הוא ותירווייה כפרה בעו ובחזי כופר לא מייספר: **ממשכנין אוסו**. גזבר הקדש דכיון דלאו לכפרה אחי משהי ליה: **חייבי טעוּסִים אִין ממשכנין אוּסוּ**. דכיון א) לכפוריה חטאיה קבצי לה לא משהי ליה: אספגרי נקמייסא. הוסגרי ונאלמתי בראשונה: ונמלא מועד. והזיק צבית שואל: **צעלים משלמין ח"נ ושואל חזי נזק**. דנטיירותא דחם מיהא ב) מקצבל עליה ובעלים הואיל ולא הודיעוהו משלמין החזי: **הועד צבית שואל**. שהזיק בתוך ימי שאילתו ג' פעמים: והחזירו לבעלים. ואח"כ הזיק צעלים משלמין חזי נזק. לקמן [ע"צ] מפרש טעמא דקסבר רשות משנה ופרכינן רישא לסיפא: אריא לא שאילי. נטיירותא דאריא לא קציילת עלי דאי תם הוה לא הוה נגח: שהכיר נו שהא נגחן. אבל לא ידע שנגח ג' נגיחות הלכך נטיירותא [דחם] נגח קביל עליה והוה ל' לנטורי: מגופו. ולא ט) משלי:

הוה

ואמאי לימא ליה תורא שאילי אריא לא שאילי אמר רב הכא במאי עסקינן ששהכיר בו שהוא נגחן ונימא ליה תם שאילי מועד לא שאילי משום דא"ל סוף סוף אי תם הוה פלגא נזקא בעית שלומי השתא נמי זיל שלים פלגא נזקא ונימא ליה אי תם הוה משתלם מגופו משום דא"ל סוף סוף את לאו תורא בעית שלומי לדידי ונימא ליה

פרק רביעי בבא קמא

מ.

שׁוֹר שֶׁל ב' שׁוֹתֵפִין. צשני שזורים של שנים לא מצי למיבצי דלר"י בן צתירא דלמר (סנהדרין דף עמ). צהכוהו עשרה צני אדם צוה אחר זה האחרון חייב ה"צ האחרון חייב ואי צבת אחת כולן פטורין ממיתה דכמיתת צעלים כך מיתת השור וכיון דפטורין ממיתה פטורין מכופר למ"ד לקמן אין השור צסקילה אין הצעלים משלמין כופר: **בּוֹפֵר אחד אמר רחמנא ורֵא ב' וּלְעִ"ג** דלגצי חטאת אמר צפ' המנניע (שבת דף צג: וסס^ו) גצי המוציא ככר לרה"ר והוציאו שנים חייצין ומסתמא כל חד וחד חייב חטאת התם כיון דכל חד מייחייב אזדוו כרת מייחייב נמי אשגמו חטאת ועוד חטאת דלגצוהו אין להקפיד אי מציאין שמי חטאות אכל כופר דלחצירו למא ירווח זה צמא

שהשור לשנים: **בּוֹפֵר שְׁלֹם אמר רחמנא ורֵא חצי בופר**. דוקא לענין כופר דכפרה היא דמסתמא כפרה שלימה צריכא *אצל לענין התשלומין אמר לקמן בצרובה (דף עא:) ה' צקר ואפילו ה' חלצי צקר ושה אפילו מקצת שה דפ' אותו ואת צנו (חולין דף עט:) ודמו [אפילו] מקצת דמו דכיסוי הדם (שם דף פח). וחזי מתנות דהזרוע (שם דף קג). וצכור ואפילו מקצת צכור דריש צכורות (ד. ג. וסס^ו) לא שייך לאתויי הכא וההיא ט) דחומש ולא חזי חומש דפ' יש צכור (שם דף מח:) שייך טפי והא דמשלם תם חזי כופר לר' יוסי הגלילי היינו כופר שלם ידידיה וכן המית מי שחזיו עבד וחזיו בן חורין דהשולט (גיטין דף מב:) דמשלם חזי כופר ליורשים היינו כופר שלם ידידיה: **חִיִּיבֵי בּוֹפֵר מאי**. ציורשי הניזק עצמו מציעה ליה אס יכולין למשכנו: **וּלְיִמָּא צִיה אי** תם הוה משתלם מגופו. הך פרכא לית ליה לר"י דלמר לז תמות בצמקומה עומדת וכן ההיא פירכא דהוה מערקנא ליה לאגמא אבל ההיא פירכא דמודינא ומפטרי אחיא אף אליצא דר"י *דכיון דלעיד לאו קנסא הוא: **לֵאָו תורא בעית צשצ'ומי**. ול"ת אי הוה תם לא הוה משתלם אלא כמו שהשור שוה והשתא משלם כל חזי נזק מהעליה חע"פ שאין השור שוה כל כך וי"ל דהשתא נמי לא משלם אלא צצויו של שור:

אי

דלמא כיון דלחבריה הוא דבעי מיתבא ליה ממונא הוא ולא לגבוה הוא ולא חמיר עליה יובעי משכוניה אי נמי כיון דהוא לא חטא וממוניה הוא דאזיק לא חמיר מילתא עילויה ובעי משכוניה א"ל שבקן^ט אסתגר בקמייתא: ת"ר השאלו בחזקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נזק ושואל משלם חצי נזק הועד בבית שואל והחזירו לבעלים בעלים משלמין חצי נזק ושואל פטור מכלום אמר מר שאלו בחזקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נזק ושואל חצי נזק נזק משלמין חצי נזק אמר רב הכא במאי עסקינן ששהכיר בו שהוא נגחן ונימא ליה תם שאילי מועד לא שאילי משום דא"ל סוף סוף אי תם הוה פלגא נזקא בעית שלומי השתא נמי זיל שלים פלגא נזקא ונימא ליה אי תם הוה משתלם מגופו משום דא"ל סוף סוף את לאו תורא בעית שלומי לדידי ונימא ליה

אם

עין מושפט נר מצוה

בח א מיי פי' מהלכות מקי ממון הלכה ד: **כָּבֵב** ב מיי שם פי' הליו: **ל ג** מיי שם והלכה ד: **לֵא** ד מיי שם הלכה ה: **לָב** ה מיי פי'ג מהלכות ערסין הלכה ד: **לָב ו מיי** פי"ד מהלכות מעשה הקרנות הלכה ז:

לָב ז מיי פי' מהלכות מקי ממון הלכה ד: **לָב ח ז ט י מיי** שם פי"ד הלכה ח ט וע"ש צהשנות ובמ"מ:

»

מוסף רש"י

מאן תנא כופרא כפרא. לכפר על זה שהרג שורו את האדם (מכות ב.). דרבנן סברי כופרא ממונא. שהזיק גופו של זה ונתחייב ליורשיו דמי ההרג (שם). סבר כופרא כפורה. לכפר על עצמו שחייב מיתה בידי שמים, לפיכך יתן דמי עצמו (שם). בדנניק שיימינן. כהכי הוא ליה כפרה כי יהיב דמי נזק. ולקמיה מפרש טעמיה (שם). מ"ט דרבנן. דלילו ר' ישמעאל מתסגר טעמיה, כיון דכופרא כפרה דמי עצמו ציה למיחב (שם). נאמרה שיתה למטה. כטופר אס כופר יושת עליו (שם). ונאמרה שיתה למעלה. בגוף אישה הרה, כאשר יושת עליו בעל האשה (שם). מה להלן בדנניק. מששלם דמי ולדות שמוקין (שם). ונתן פדיון נפשו כתיב. דנותן את הכופר (שם). ורבנן. אמרי לך, אין וחזי פדיון נפשו הוא, מכופרל כפרה, מיהו דנניק שיימינן, וצהכי הוא למזיק פדיון נפשו (שם). נזכר נכנס לצמיהן וטולל בעל כסו (שכרין כג.).